P7_TA(2014)0039

Serbiaa koskeva vuoden 2013 edistymiskertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 16. tammikuuta 2014 Serbiaa koskevasta vuoden 2013 edistymiskertomuksesta (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Thessalonikissa 19. ja 20. kesäkuuta 2003 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät, jotka koskevat Länsi-Balkanin maiden mahdollista liittymistä Euroopan unioniin,

— ottaa huomioon Serbian, mukaan luettuna Kosovo siten kuin 10 päivänä kesäkuuta 1999 annetussa Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1244 on määritelty, Eurooppa-kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä päätöksen 2006/56/EY kumoamisesta 18. helmikuuta 2008 annetun neuvoston päätöksen 2008/213/EY ([1]),

— ottaa huomioon komission 12. lokakuuta 2011 antaman lausunnon Serbian hakemuksesta liittyä Euroopan unionin jäseneksi (SEC(2011)1208) ja 12. lokakuuta 2011 annetun komission tiedonannon "'Laajentumisstrategia sekä vuosien 2011 ja 2012 tärkeimmät haasteet" (COM(2011)0666),

— ottaa huomioon 11. joulukuuta 2012 annetut yleisten asioiden neuvoston päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista,

— ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ja Serbian tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen (SAA-sopimus), joka tuli voimaan 1. syyskuuta 2013; ottaa huomioon ensimmäisen, marraskuussa 2013 järjestetyn parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan kokouksen, joka on vastuussa Euroopan parlamentin ja Serbian kansalliskokouksen pysyvän vuoropuhelun järjestämisestä,

— ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 (1999), Kansainvälisen tuomioistuimen 22. heinäkuuta 2010 antaman neuvoa-antavan lausunnon Kosovon yksipuolisen itsenäisyysjulistuksen kansainvälisen oikeuden mukaisuudesta ja YK:n yleiskokouksen 9. syyskuuta 2010 antaman päätöslauselman ([2]), jossa hyväksyttiin lausunnon sisältö ja pidettiin myönteisenä EU:n valmiutta helpottaa Serbian ja Kosovon välistä vuoropuhelua,

— ottaa huomioon 18.–19. maaliskuuta 2013 pidetyn EU:n ja Serbian parlamenttien välisen 7. edustajakokouksen antaman yhteisen lausuman,

— ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2006 voimaan tulleen energiayhteisösopimuksen, jonka Serbia on allekirjoittanut, ja energiayhteisön 18. lokakuuta 2012 antaman päätöksen D/2012/04/MC/EnC uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta annetun direktiivin 2009/28/EY täytäntöönpanosta ja energiayhteisösopimuksen sitovien tavoitteiden asettamista koskevan 20 artiklan muuttamisesta,

— ottaa huomioon 8. marraskuuta 2007 tehdyn Euroopan yhteisön ja Serbian tasavallan välisen sopimuksen luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta ([3]) ja luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta 30. marraskuuta 2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1244/2009 ([4]),

— ottaa huomioon 22. lokakuuta 2013 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin liittymistä valmistelevan rahoituksen hallinnasta oikeusjärjestelmien alalla sekä korruption torjunnasta ehdokasvaltioissa ja mahdollisissa ehdokasvaltioissa ([5]) sekä tähän päätöslauselmaan sisältyvät Serbiaa koskevat huomautuksensa,

([1]) EUVL L 80, 19.3.2008, s. 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) EUVL L 334, 19.12.2007, s. 46.
([4]) EUVL L 336, 18.12.2009, s. 1.
([5]) Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0434.

Torstai 16. tammikuuta 2014

— ottaa huomioon 28. kesäkuuta 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

— ottaa huomioon Serbian jäsenyysneuvotteluvaltuuskunnan perustamisen,

— ottaa huomioon komission 16. lokakuuta 2013 antaman Serbiaa koskevan vuoden 2013 edistymiskertomuksen (SWD (2013)0412),

— ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,

A. ottaa huomioon, että 28. kesäkuuta 2013 kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti aloittaa liittymisneuvottelut Serbian kanssa ja järjestää ensimmäisen hallitustenvälisen konferenssin viimeistään tammikuussa 2014, mikä vahvistaa Serbian lähentymisen Euroopan unioniin EU:n koko Länsi-Balkanin aluetta koskevien sitoumusten mukaisesti;

B. ottaa huomioon, että Serbia on toteuttanut merkittäviä toimia suhteiden normalisoimiseksi Kosovon kanssa 19. huhtikuuta 2013 tehdyn ensimmäisen normalisointiperiaatteita koskevan sopimuksen ansiosta ja ponnistellut täyttääkseen riittävästi vakautus- ja assosiaatioprosessin kriteerit ja edellytykset; toteaa, että liittymisneuvottelut ovat tehokas väline uudistusten toteuttamisen seuraamiseksi;

C. ottaa huomioon, että komissio ja Serbia käynnistivät 25. syyskuuta 2013 unionin säännöstön tarkasteluprosessin, joka aloitettiin oikeuslaitosta ja perusoikeuksia koskevasta 23 luvusta;

D. katsoo, että Serbiaa, kuten jokaista EU:n jäsenyyttä haluavaa maata, on tarkasteltava sen mukaan, miten ansiokkaasti se pystyy täyttämään ja panemaan täytäntöön yhteiset kriteerit sekä noudattamaan niitä;

E. toteaa, että EU on asettanut oikeusvaltion periaatteet laajentumispolitiikkansa ytimeen;

F. katsoo, että vähemmistöjen tarpeiden suojelun oikeudellisen kehyksen täytäntöönpano on varmistettava kaikilta osin erityisesti koulutuksessa, kielen käytössä sekä tiedotusvälineiden saatavuudessa ja uskontoon liittyvien palvelujen saamisessa vähemmistökielillä;

G. ottaa huomioon, että komissio on korostanut tarvetta vahvistaa talouden hallintaa kaikissa Länsi-Balkanin maissa;

1. odottaa innolla Serbian kanssa käytävien liittymisneuvottelujen virallista aloittamista, joka tapahtuu 21. tammikuuta 2014 järjestettävässä ensimmäisessä EU:n ja Serbian hallitustenvälisessä konferenssissa; katsoo, että hallitustenvälinen konferenssi on historiallinen askel Serbian yhdentymisprosessissa EU:hun ja osoitus EU:n sitoutumisesta laajentumisprosessiin; kehottaa Serbian viranomaisia tehostamaan EU:hun liittyviä uudistuksia maassa konferenssin jatkona, jotta täytetään Serbian kansalaisten odotukset sujuvasta liittymisestä EU:hun ja vahvistetaan talouden elpymistä saattamalla näkymät EU-jäsenyydestä konkreettisiksi;

2. on ilahtunut Serbian hallituksen osoittamasta sitoumuksesta EU:hun liittymistä koskevaan prosessiin ja kannustaa Serbiaa jatkamaan systeemisiä ja sosioekonomisia uudistuksia, jotka mahdollistavat, että se ottaa vastaan tulevan jäsenyyden velvoitteet ja panee ne tehokkaasti täytäntöön; korostaa, että uudistusten täytäntöönpano on yhä onnistuneen liittymisprosessin avaintekijä, ja vaatii siksi viranomaisia vauhdittamaan uudistustoimia oikeuslaitoksen, korruption torjunnan, julkisen sektorin sekä puolustus- ja turvallisuusalojen siviilivalvonnan aloilla, energiapolitiikassa varsinkin energiansäästön ja uusiutuvien energioiden aloilla, tiedotusvälineiden vapauden alalla, kaikkien vähemmistöjen ja heikossa asemassa olevien väestöryhmien suojelun ja perusoikeuksien alalla sekä talouden rakennemuutosten, sosiaalisen vuoropuhelun, liiketoimintaympäristön parantamisen ja luonnonvarojen kestävän hoidon aloilla;

3. pitää ilahduttavana, että vakautus- ja assosiaatiosopimus tuli voimaan 1. syyskuuta 2013, ja on tyytyväinen 21. lokakuuta 2013 pidetyn ensimmäisen vakaus- ja assosiaationeuvoston kokouksen koollekutsumiseen; painottaa, että vakautus- ja assosiaatiosopimuksen voimaantulo on tärkeä vaihe Serbian yhdentymisessä EU:hun ja muodostaa yleiset kehykset Serbian ja EU:n välisen yhteistyön tiivistämiselle ajatellen poliittisia kriteerejä, lähentymistä unionin säännöstöön ja valmistautumista Serbian tulevaan osallistumiseen sisämarkkinoihin; kannustaa kaikkia osapuolia tekemään vastuullisesti yhteistyötä;

4. panee tyytyväisenä merkille Serbian ja Kosovon pääministerien korkean tason neuvotteluissa 19. huhtikuuta 2013 saavutetun ensimmäisen normalisointiperiaatteita koskevan sopimuksen, joka käynnisti uuden vaiheen Serbian ja Kosovon yhdentymisessä EU:hun; panee tyytyväisenä merkille molempien osapuolten tähän mennessä toteuttamat toimet sopimuksen täytäntöönpanossa ja kannustaa viranomaisia jatkamaan kaikkien tähän mennessä tehtyjen sopimusten täytäntöönpanoa vilpittömin mielin ja oikea-aikaisesti; on tyytyväinen 8. syyskuuta 2013 saavutettuun sopuun televiestinnästä ja energiasta; kehottaa Serbiaa ja Kosovoa erityisesti tekemään EULEXin kanssa aktiivisesti ja rakentavasti yhteistyötä keskinäisestä oikeusavusta tehdyn sopimuksen täytäntöönpanemiseksi, jotta voidaan käsitellä kasvava määrä Kosovossa sijaitsevia kiinteistöjä koskevia pyyntöjä; kehottaa kumpaakin osapuolta säilyttämään tämän rakentavan lähestymistavan ja sopimaan samalla kiistanalaisista ja arkaluonteisista yksityiskohdista, joita on edelleen käsiteltävä ja joista on sovittava; kehottaa kumpaakin osapuolta jatkamaan kadonneisiin henkilöihin liittyvän ongelman käsittelyä ja on tässä mielessä tyytyväinen ensimmäisiin tuloksiin, joita Punaisen Ristin johdolla toimiva kadonneita henkilöitä käsittelevä työryhmä on saavuttanut työssään; antaa tunnustusta toimille, joita on toteutettu Serbian ja Kosovon välisen laittoman kaupan vähentämiseksi; toteaa, että Serbian ja Kosovon johtajilta tarvitaan edelleen jatkuvia ponnisteluja serbivähemmistön integroimiseksi Kosovon yhteiskuntaan sekä albaani- ja serbivähemmistöjen yhteisöjen lähentämiseksi;

5. pitää ilahduttavana Kosovossa 3. marraskuuta 2013 pidettyjä ensimmäisiä koko valtion kattavia paikallisvaaleja ja erityisesti näkyvää äänestysprosentin nousua serbivoittoisissa kunnissa Ibar-joen eteläpuolella sekä Kosovon paikallisvaalien sujumista yleisesti asianmukaisesti, kuten arvioitiin EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavassa lausunnossa, jossa sitä pidettiin merkittävänä askeleena kohti serbikuntien liiton muodostumista osana normalisoitumisprosessia; pitää myönteisenä Serbian ja Kosovon ponnisteluja, joilla pyritään varmistamaan, että vaalit ovat rauhanomaiset ja että niissä noudatetaan demokratian normeja; tuomitsee voimakkaasti väkivallan ja jatkuvan uhkailun, joita on esiintynyt pohjoisessa sijaitsevissa Mitrovican ja Zvečanin kunnissa, ja kehottaa Serbian viranomaisia tekemään kaikkensa väkivallantekijöiden saamiseksi oikeuteen; huomauttaa tässä yhteydessä, että Serbian johtajat ovat luvanneet, että väkivallan puhkeamisesta vastuussa olevat henkilöt asetetaan vastuuseen teoistaan; katsoo, että tarvitaan lisää valppaita toimenpiteitä järjestäytyneen rikollisuuden verkoston hajottamiseksi, sen paikalliseen poliittiseen eliittiin luomien yhteyksien purkamiseksi ja oikeusvaltion periaatteiden palauttamiseksi Kosovon pohjoisosissa; pitää myönteisenä Serbian poliittisten johtajien kantaa, jonka mukaisesti he ovat kannustaneet aktiivisesti Kosovon serbivähemmistöä osallistumaan vaaleihin, mutta toteaa samalla, että Serbia ei saisi tukahduttaa poliittista moniarvoisuutta Kosovon serbiyhteisössä kampanjoimalla minkään tietyn puolueen tai ehdokaslistan puolesta;

6. korostaa, että Serbian ja Kosovon välisen vuoropuhelun tuloksista on tiedotettava entistä avoimemmin ja että on varmistettava parlamenttien ja kansalaisyhteiskunnan osallistuminen täytäntöönpanoprosessiin; korostaa tässä yhteydessä, että Kosovon ja Serbian neuvottelijoiden on rakennettava yleistä luottamusta ja kuultava kansalaisia, sekä miehiä että naisia; kehottaa Serbian viranomaisia Belgradissa, Mitrovicassa ja Ibar-joen eteläpuolella lisäämään Kosovon serbi- ja albaaniyhteisöjen välistä vuorovaikutusta erityisesti kannustamalla kouluja ja kuntia opettamaan albanian kieltä; korostaa, että Kosovon albaaneja on myös kannustettava voimakkaasti olemaan enemmän vuorovaikutuksessa lähellään olevien serbiyhteisöjen kanssa ja opettelemaan serbian kieltä, koska se on olennainen osa serbiyhteisön sopeutumista Kosovon yhteiskuntaan, tulevaisuuden vuoropuhelua ja kahden yhteisön hallintoa;

7. pitää valitettavana, että EU:n kansalaisilla on jatkuvasti vaikeuksia päästä Kosovosta Serbiaan ja sen jälkeen Serbiasta kolmanteen maahan, mikä johtuu siitä, että Serbia ei tunnusta Kosovon ulkorajoja vaan väittää, että Kosovon rajan ylittäminen tarkoittaa laitonta maahantuloa Serbiaan; pitää lisäksi valitettavana, että Serbian rajapoliisi lyö ulkomaisiin passeihin mitätöintileiman Kosovon leiman päälle; kannustaa Serbiaa harkitsemaan uudelleen tällaisia toimintaperiaatteita vahvana luottamusta luovana toimenpiteenä, välttämättömänä vaiheena kohti Kosovon-suhteiden normalisoitumista ja konkreettisena keinona edistää edelleen yhdentymistä EU:hun vapaan liikkuvuuden hengen mukaisesti;

8. kehottaa Serbian ja sen naapurimaiden viranomaisia jatkamaan hyvän tahdon osoittamista ja tekemään kaikilta osin yhteistyötä ja tukemaan Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen joulukuussa 2010 antaman raportin jälkeen perustettua erityistä toimintaryhmää ja rohkaisee nopeuttamaan sen työtä edelleen;

9. arvostaa Serbian hallituksen rakentavaa lähestymistapaa suhteissa naapurimaihin kanssa, sillä se on mahdollistanut huomattavat edistysaskeleet sekä alueellisessa yhteistyössä että EU:hun lähentymisessä; toteaa jälleen, että alueellinen yhteistyö energiakysymyksissä, järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ja liikenneverkkojen kehittämisessä sekä sovinnonteossa ja naapurimaiden välisten kahdenvälisten ongelmien asteittaisessa ratkaisemisessa on elintärkeää ennen kaikkea, jotta edistyttäisiin hiljattaisen konfliktin jälkipuinnin selvittämissä ja Serbian EU:hun yhdentyminen onnistuisi; kannustaa viranomaisia tekemään tiivistä yhteistyötä entisen Jugoslavian maiden kanssa kaikkien oikeusseuraantoa koskevien keskeneräisten kysymysten ratkaisemiseksi sekä panemaan aikanaan kaikilta osin täytäntöön kaikki kahdenväliset sopimukset naapurimaiden kanssa; kehottaa Serbiaa vahvistamaan toimia kaikkien Kroatian kanssa ratkaisemattomien ja varsinkin kadonneita ihmisiä, rajojen määrittämistä ja sotarikosten oikeudenkäyntejä koskevien kysymysten selvittämiseksi,

millä mahdollistettaisiin esteiden poistaminen molemminpuolisten kansanmurhaa koskevien kanteiden kumoamiselta Kansainvälisessä tuomioistuimessa; kehottaa Serbian viranomaisia tukemaan aktiivisesti ja edistämään Bosnia ja Hertsegovinan perustuslakimuutoksia, joiden tarkoituksena on saattaa vaalilainsäädäntö yhdenmukaiseksi Sejdić–Finci-tapausta koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion kanssa ja vahvistaa ja selkeyttää Bosnia ja Hertsegovinan valtiotason instituutioita, jotta maa voi edetä kohti liittymistä EU:hun;

10. panee merkille hiljattain saavutetun edistymisen joukkohautojen löytämisessä sekä Kroatian ja Bosnia ja Hertsegovinan sodissa kadonneiden tunnistamisessa ja kehottaa Serbian viranomaisia toteuttamaan perusteellisemman arkistoihin ja entisen Jugoslavian armeijan virkamiehiin kohdistuvan tutkinnan;

11. kehottaa Serbiaa varmistamaan liittymisneuvotteluprosessin vahvan parlamentaarisen valvonnan; toteaa jälleen, että on tärkeää ottaa parlamentti varhaisessa vaiheessa mukaan tehtyjen sitoumusten sisällyttämiseen lainsäädäntöön ja mahdollistaa kansalaisyhteiskunnan osallistuminen rakentavan kuulemismekanismin kautta koko liittymisprosessin ajan, koska sillä on merkittävä rooli EU:hun liittyvien uudistusten jatkuvan täytäntöönpanon kriittisenä tarkkailijana, samalla kun varmistetaan, että vuoropuhelu ja hyvät naapurisuhteet Serbian naapureiden kanssa saavat vahvan jalansijan yhteiskunnassa; on tyytyväinen Kroatian ja Montenegron kanssa tehtyyn yhteistyöhön tuoreisiin kokemuksin perustuvien hyvien käytäntöjen jakamisessa, jotta Serbia voi edetä nopeammin ja sujuvammin liittymisprosessissa;

12. on ilahtunut oikeuslaitosta koskevan strategia- ja toimintasuunnitelman hyväksymisestä vuosille 2013–2018, sillä se rakentuu oikeuslaitoksen riippumattomuutta, puolueettomuutta, toimivaltaa, laadukkuutta ja poliittisesta vaikutusvallasta riippumattomuutta koskeviin keskeisiin periaatteisiin; vaatii viranomaisia vahvistamaan tätä uudistusta Venetsian komission suositusten mukaisesti, erityisesti mitä tulee parlamentin asemaan oikeuslaitoksen virkanimityksissä sekä syyttäjän riippumattomuuteen, ja pitäen silmällä 25. syyskuuta 2013 käynnistynyttä luvun 23 tarkastelumenettelyä; korostaa, että on tärkeää vahvistaa ylimpien tuomari- ja syyttäjäneuvostojen riippumattomuutta ja vähentää tapausten ruuhkaa tarpeellisena edellytyksenä koko uudistusprosessin onnistuneelle jaksottamiselle; kehottaa viranomaisia antamaan kaikki tarvittavat resurssit oikeusalan oppilaitokselle, jonka olisi oltava keskeisessä asemassa ansioon perustuvien rekrytointien varmistamisessa; korostaa, että tuomareita ja syyttäjiä on koulutettava jatkuvasti käsittelemään mutkikkaita rahoitustapauksia ja talousrikoksia; kehottaa asiasta vastaavia viranomaisia varmistamaan tuomarien ja syyttäjien ansioihin perustuvan ja avoimen nimittämismenettelyn sekä selkeän näytön oikeusviranomaisiin kohdistuvista kurinpidollisista menettelyistä; painottaa edelleen tarvetta varmistaa oikea-aikainen oikeudenkäyttö sekä yhdenmukaistaa oikeuskäytäntöä ja varmistaa kaikkien oikeuden päätösten julkistaminen ja yleinen saatavuus välittömästi niiden tekemisen jälkeen ja kaikkien oikeustapausten sattumanvarainen jakaminen tuomioistuimissa; on huolissaan oikeudellisesta epävarmuudesta, joka johtuu virkaansa väliaikaisena hoitavien tuomarien määrästä; muistuttaa, että vahva ja riippumaton oikeuslaitos on ratkaisevan tärkeä, jotta Serbia voi täyttää EU:n jäsenyyskriteerit;

13. suosittelee palauttamista koskevan lain muuttamista, jotta kaikki omaisuuden palauttamista koskevat menettelylliset ja oikeudelliset esteet saadaan poistettua; kehottaa Serbian hallitusta panemaan rehabilitointia koskevan lain täytäntöön kokonaisuudessaan ja syrjimättömästi; toteaa, että sen täytäntöönpanossa olisi noudatettava rikoslainsäädännön keskeisiä periaatteita, kuten syyttömyysolettamaa;

14. pitää tervetulleena vuosien 2013–2018 kansallisen korruptionvastaisen strategia- ja toimintasuunnitelman hyväksymistä ja korostaa, että sen mielekästä täytäntöönpanoa varten tarvitaan jatkuvaa työtä, sillä se on osa EU:n ehtoja, joita ilman liittyminen ei ole mahdollista; painottaa riittävän rahoituksen merkitystä strategian asianmukaisessa täytäntöönpanossa; korostaa, että poliittinen tahto on tärkeää, jotta saadaan selkeää näyttöä korkean tason korruptiotapausten tutkinnasta ja niitä koskevista tuomioista, muun muassa korruptionvastaisen neuvoston esiin tuomista 24 yksityistämistapauksesta; on tässä yhteydessä tyytyväinen ensimmäisiin tuloksiin ja lopullisiin tuomioihin korruption torjunnassa; painottaa samalla tarvetta luoda institutionaaliset valmiudet sekä vahvistaa oikeusvaltion periaatteita ja virastojen, etenkin tuomari- ja syyttäjäelinten, välistä yhteistyötä järjestelmällistä korruptiota ja rahoitustutkintaa koskevien mutkikkaiden tapausten käsittelemiseksi; katsoo, että korruptionvastaisen viraston oikeudellista toimivaltaa ja resursseja on vahvistettava; painottaa, että kaikkien poliittisten puolueiden rahoituksen on oltava avointa ja EU:n normien mukaista; kehottaa viranomaisia hyväksymään ilmiantajia koskevan lain ja varmistamaan sen välittömän ja sujuvan täytäntöönpanon korruptionvastaisen strategian välttämättömänä osana;

15. panee merkille, että korruptio ja järjestäytynyt rikollisuus ovat levinneet alueella laajalti ja että ne ovat Serbian demokraattisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen esteitä; katsoo, että tarvitaan alueellinen strategia ja kaikkien alueen valtioiden tehostettua yhteistyötä näihin asioihin puuttumiseksi tehokkaasti;

16. on tietoinen naisten asemasta tärkeänä muutosvoimana Serbian yhteiskunnassa; toteaa, että vuoden 2012 vaalien jälkeen naisilla on vahvempi edustus parlamentissa; kannustaa Serbian viranomaisia toteuttamaan lisätoimenpiteitä yhdenvertaisen edustuksen varmistamiseksi; korostaa, että naisia syrjitään edelleen työmarkkinoilla ja muilla yhteiskunnan osa-alueilla ja että naiset ovat edelleen aliedustettuina maan poliittisessa elämässä, muun muassa hallituksessa; painottaa, että nykyisen syrjinnänvastaisen ja sukupuolten tasa-arvoa koskevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano sekä hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen ovat edelleen suuria haasteita, ja kehottaa Serbian viranomaisia lisäämään ponnistelujaan näissä kysymyksissä;

17. kehottaa viranomaisia varmistamaan, että todistajien suojeluohjelma toteutetaan uskottavasti ja asiantuntevasti ja että sitä varten annetaan riittävät resurssit, jotta oikeuslaitos voi jatkaa sotarikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden käsittelyä tehokkaasti; toteaa, että eräät entiset poliisit ovat päättäneet itse jäädä pois todistajien suojeluohjelmasta sen vakavien puutteiden vuoksi;

18. painottaa jälleen olevansa huolissaan perustuslakituomioistuimen päätöksestä, jolla kumottiin Vojvodinan autonomisen alueen toimivalta 22 alalla ja jätettiin ratkaisematta huolestuttava määrä asioita, joita on tarkasteltava; kehottaa kunnioittamaan oikeusvaltion ja toissijaisuuden periaatteita; muistuttaa jälleen osapuolia siitä, että perustuslain mukaan autonomisen maakunnan rahoittamista koskeva laki olisi pitänyt hyväksyä vuoden 2008 loppuun mennessä; kannustaa siksi hallitusta antamaan asiaa koskevan lakiehdotuksen parlamentille lisäviivytyksittä, koska se on välttämätöntä Serbian demokratian toimivuuden ja oikeusvaltion periaatteiden kannalta;

19. painottaa työmarkkinaosapuolten rakentavan vuoropuhelun merkitystä Serbian taloudelliselle kehitykselle; kehottaa hallitusta edistämään aidosti riippumattomien ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen valmiuksien kehittämistä sekä luomaan puitteet ja poliittisen ympäristön työmarkkinaosapuolten väliselle vuoropuhelulle ja työehtosopimuksille;

20. painottaa, että on tärkeää edistää ja suojella ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja kaikin perustein tapahtuvan syrjinnän vastustamisen periaatetta kaikilla tasoilla; on ilahtunut syrjinnänvastaisen strategian hyväksymisestä ja tähdentää, että sen täytäntöönpano on keskeistä; on tyytyväinen tähän mennessä saavutettuun edistykseen, mutta on edelleen huolissaan syrjinnän yleisyydestä maassa ja kehottaa kunnioittamaan kaikkia vähemmistöjä kansallisuuden, etnisyyden, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen suhteen sekä varmistamaan niiden sosioekonomiset ja kulttuuriset oikeudet; painottaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä syrjinnälle ja syrjiville käytännöille alttiimpiin ryhmiin, kuten romaneihin, naisiin, vammaisiin ja lapsiin; vaatii panemaan asianmukaisesti täytäntöön Serbian romanistrategian; kehottaa suojelemaan paremmin naisten oikeuksia ja sukupuolten tasa-arvopolitiikkaa ja korostaa tarvetta panna täysin täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1325 ja sisällyttää sukupuolinäkökulma hallituksen kaikkiin asiaankuuluviin toimintalinjoihin; pitää erittäin tuomittavana viranomaisten päätöstä kieltää syyskuulle 2013 suunniteltu Belgrade Pride -kulkue, kuten tapahtui myös kahtena edellisenä vuonna, ja vaatii poliittista tukea LHBTI-henkilöiden ihmisoikeuksien tukemiselle korkeimmalla poliittisella tasolla; vaatii, että kaikille kansalaisille ja vähemmistöille, myös LHBTI-vähemmistölle, on taattava oikeus kokoontua julkisesti; kehottaa Serbian viranomaisia kehittämään proaktiivisen lähestymistavan LHBTI-väestön tehokkaamman osallisuuden takaamiseksi; kehottaa hallitusta vahvistamaan koko vuoden ajan johdonmukaisella tavalla pyrkimyksiä puuttua niiden väkivaltaisten ryhmien toimintaan, jotka pyrkivät häiritsemään LHBTI-yhteisön rauhanomaista mielenosoitusta ja hyökkäämään näitä vastaan, jotta estetään näitä ryhmiä vaarantamasta oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksien harjoittamista Serbiassa; kehottaa Serbian viranomaisia myös tarkastelemaan 1990-luvun väkivaltaisuuksien aiheuttamia traumaattisia seurauksia, jotta estetään huliganismin ja laittomuuksien toistuminen;

21. korostaa aktiivisten ja riippumattomien kansalaisjärjestöjen keskeistä roolia Serbian demokraattisen poliittisen prosessin vahvistamisessa ja vakiinnuttamisessa; antaa tunnustusta kansalais- ja naisjärjestöjen toteuttamille tärkeille toimille, sillä ne ovat työllään edistäneet LHBTI-henkilöiden oikeuksia ja naisiin kohdistuvan väkivallan torjumista, lisänneet naisten osallistumista politiikkaan ja rauhanrakentamiseen tähtääviä toimia sekä edistäneet kansalaisyhteiskunnan roolia valvojana; painottaa kansalaisjärjestöjen kanssa käytävän vuoropuhelun merkitystä ja korostaa kansalaisyhteiskunnan toimijoiden olennaisen tärkeää roolia sosiaalisia ja poliittisia kysymyksiä koskevan alueellisen yhteistyön lisäämisessä; pitää myönteisenä, että hallitus on lisännyt yhteistyötään valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa, mutta kehottaa kuulemaan niitä laajemmin poliittisessa päätöksenteossa sekä politiikkaa ja lainsäädäntöä laadittaessa ja viranomaistoimintaa valvottaessa;

Torstai 16. tammikuuta 2014

22. vaatii voimakkaampaa poliittista sitoutumista julkishallinnon uudistukseen sekä toimia ansioihin perustuvan järjestelmän perustamiseksi ja varmistamaan erityisesti lainsäädäntökehyksen loppuunsaattamisen ja sen täysimääräisen yhdenmukaistamisen kansainvälisten normien kanssa; pitää valitettavana, että viranomaisia koskevaa lakia ei sovelleta paikallisviranomaisiin;

23. painottaa, että Serbia on ratifioinut ILOn tärkeimmät työoikeuksia koskevat yleissopimukset sekä uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan; kiinnittää huomiota siihen, että työntekijöiden ja ammattiliittojen oikeudet ovat edelleen rajalliset huolimatta perustuslaillisista takeista, ja kehottaa Serbiaa tehostamaan näitä oikeuksia edelleen; on huolestunut siitä, että työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu on edelleen vähäistä ja että työmarkkinaosapuolia ei kuulla säännöllisesti; pyytää toteuttamaan lisätoimia taloudellisen ja sosiaalisen neuvoston vahvistamiseksi sen varmistamiseksi, että se voi ottaa aktiivisen roolin työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun lisäämisessä ja että se voi aktiivisemmin olla neuvonantajana lainsäädännässä;

24. korostaa, että tiedotusvälineiden vapaus on varmistettava, ja pitää tässä yhteydessä ilahduttavana kunnianloukkausten dekriminalisointia; painottaa, että vahva ja riippumaton julkinen yleisradiotoiminta on säilytettävä ja varmistettava sen vakaa ja kestävä rahoitus sekä median omistajayhteyksien täysi avoimuus; kannustaa mediastrategian ja siihen liittyvien lakiesitysten nopeaa täytäntöönpanoa, myös internetin käyttömahdollisuuden tarjoamista nopeasti laajalti; on syvästi huolestunut toimittajiin jatkuvista kohdistetuista uhkauksista ja toistaa viranomaisille esittämänsä kehotuksen saattaa päätökseen murhattuja toimittajia koskevat tutkinnat; katsoo, että on toteutettava lisää toimia turvallisen toimintaympäristön tarjoamiseksi toimittajille, jotta nämä voivat tehdä työtään tehokkaasti ja ilman itsesensuuria; kiinnittää erityistä huomiota julkisten varojen väärinkäytön vaaraan mainonnassa poliittisen vaikutusvallan hankkimiseksi tiedotusvälineissä;

25. kehottaa Serbian viranomaisia tekemään yhä enemmän yhteistyötä EU:n toimielinten kanssa, jotta varmistetaan unionin rahoituksen parempi saatavuus kansalaisjärjestöille niiden työn tukemiseksi, sillä ne ovat merkittäviä toimijoita Serbian yhdentyessä EU:hun;

26. painottaa, että ihmiskauppaa torjuvia toimia on tehostettava, ja kannustaa virallistamaan virkamiesten ja palveluntarjoajien roolit ja vastuualueet uhrien tunnistamisessa sekä näiden ohjaamisessa asiaankuuluviin palveluihin;

27. kehottaa viranomaisia jatkamaan ponnistelujaan entisen kommunistisen tiedustelupalvelun perinnön kitkemiseksi askeleena kohti Serbian demokratisoitumista; kehottaa Serbiaa tehostamaan omaisuuden jakoon liittyvien velvoitteiden seuraanto- ja täytäntöönpanoprosessia ja sopimusta entisen Jugoslavian yhteisen arkiston jaosta; katsoo, että tässä yhteydessä mahdollisuus tutustua täysin kaikkiin arkistoaineistoihin, erityisesti entisen Jugoslavian tiedustelupalvelun UDBA:n asiakirjojen, on hyvin tärkeää; kehottaa edelleen viranomaisia helpottamaan tutustumista entisiä Jugoslavian tasavaltoja koskeviin arkistoihin ja palauttamaan ne kyseisten maiden hallituksille, jos nämä sitä pyytävät;

28. kehottaa Serbian hallitusta mahdollistamaan entistä diktatuuria koskevan tutkinnan ja tarjoamaan diktatuurin aikana kärsineille uhreille ja heidän perheilleen sekä poliittista että oikeudellista hyvitystä ja korvauksia sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi sekä kestävän rauhan ja oikeuden takaamiseksi Serbian EU:hun yhdentymistä koskevan prosessin yhteydessä;

29. kehottaa panemaan tehokkaasti täytäntöön kansallisia ja etnisiä vähemmistöjä ([1]) koskevan lainsäädännön sekä kahden- ja monenväliset sopimukset yhtäläisellä, syrjimättömällä ja oikein suhteutetulla tavalla kaikkialla maassa; kehottaa viranomaisia edistämään suvaitsevaisuuden ilmapiiriä ja yhtäläistä kohtelua kansallisia ja etnisiä vähemmistöjä syrjimättä, myös koulutuksen saamista äidinkielellä ja kielten käyttöä paikallisissa ja alueellisissa julkishallinnon palveluissa; vaatii myös parannuksia syrjinnän poistamiseksi nykyisistä laeista ja käytännöistä, jotka koskevat omaisuuden palauttamista kansallisten ja etnisten vähemmistöjen jäsenille; korostaa kansallisten vähemmistöneuvostojen merkitystä, niiden roolia kansallisten vähemmistöjen integraatiossa, kuten kansallisten vähemmistöjen yksilöllisten ja kollektiivisten oikeuksien täytäntöönpanossa, ja kehottaa viranomaisia tarjoamaan keskeyttämättömät ja riittävät taloudelliset resurssit niiden työtä varten; kehottaa viranomaisia varmistamaan vuoden 2014 kansallisten vähemmistöneuvostojen vaalien sujuvan edistymisen riippumattomien elinten suositusten mukaisesti; on huolissaan vähemmistökielillä lähetettävien ohjelmien mahdollisesta keskeyttämisestä tiedotusvälineiden ilmoitetun yksityistämisen vuoksi;

([1]) Serbia tunnustaa seuraavat kansalliset ja etniset vähemmistöt: albaanit, bosnialaiset, bunjevcit, kroaatit, tšekit, saksalaiset, goranit, unkarilaiset, makedonialaiset, romanit, romanialaiset, rusiinit, slovakit, ukrainalaiset, valakit ja muut.

30. korostaa, että romaninaisten ja -miesten tilanteeseen on puututtava tarmokkaammin, sillä heidän elinolonsa ovat yhä vaikeita, he joutuvat pakkohäädön kohteiksi ja heitä syrjitään työmarkkinoilla; kehottaa Serbian viranomaisia takaamaan asuntojen ja terveydenhoitopalvelujen saannin; korostaa, että on tarpeen yhdenmukaistaa syrjinnän vastainen lainsäädäntö kokonaisuudessaan EU:n politiikan kanssa ja noudattaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa romanien osallisuuden edistämisessä; kiinnittää edelleen huomiota siihen, että osallisuutta edistäviä toimenpiteitä on seurattava tehokkaasti, jotta kavennetaan kuilua lainsäädännön ja sen täytäntöönpanon välillä;

31. panee merkille työn rikoslain muuttamiseksi; panee kuitenkin merkille, että oikeudellinen epävarmuus säilyy edelleen yksityissektorilla hyväksyttyjen muutosten jälkeen; on edelleen huolestunut vastuullisten asemien väärinkäyttöä koskevan uuden 234 artiklan säännöksistä, jotka yhä jättävät tilaa mielivaltaiselle tulkinnalle, ja kehottaa hylkäämään välittömästi 359 artiklan nojalla esitetyt epäoikeudenmukaiset syytteet oikeusvaltion periaatteiden palauttamiseksi maahan ja oikeusvarmuuden tuomiseksi Serbian liiketoiminta-alalle;

32. vaatii valtion instituutioita toimimaan avoimella ja vastuullisella tavalla; on ilahtunut riippumattomien sääntelyelinten, muun muassa oikeusasiamiehen, yleisen edun kannalta tärkeistä tiedoista vastaavan valtuutetun ja muiden elinten, työstä ja tunnustaa niiden panoksen oikeuskehyksen ja valtion instituutioiden vastuuvelvollisuuden parantamiseen; kehottaa viranomaisia noudattamaan järjestelmällisesti niiden esittämiä suosituksia ja tuloksia;

33. korostaa hajauttamisprosessin etuja ja kannustaa paikallisten viranomaisten toimivallan vahvistamiseen; pitää valitettavana, että hallinnon hajauttamisen kansallinen neuvosto ei ole edelleenkään aktivoitunut; on erityisen huolissaan Vojvodinan aseman oikeudellisesta epävarmuudesta ja Vojvodinan omia resursseja koskevan lain hyväksynnän viivästymisestä;

34. pitää myönteisinä toimenpiteitä, joihin viranomaiset ovat ryhtyneet Preševon laakson ja Sandžakin sosioekonomisen tilanteen parantamiseksi, mutta korostaa, että ponnisteluja on jatkettava, sillä kyseiset alueet ovat yhä varsin alikehittyneitä ja niissä on korkea työttömyysaste; kiinnittää huomiota siihen, että albanialaiset ja bosnialaiset vähemmistöryhmät ovat yhä aliedustettuina paikallishallinnossa; kehottaa neuvostoa ja komissiota tukemaan voimakkaasti tällaisia kehityssuunnitelmia;

35. ilmaisee jälleen tukensa RECOM-aloitteelle ja kannustaa voimakkaasti entisen Jugoslavian maita perustamaan hallitustenvälisen toimikunnan selvittämään tosiseikkoja vuosina 1991–2001 käytyjen sotien uhreista ja niiden aikana kadonneista henkilöistä;

36. pitää tervetulleena Serbian entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICTY) kanssa tekemää yhteistyötä, jonka tuloksena kaikki sotarikoksista epäillyt on luovutettu Haagin tuomioistuimeen oikeudenkäyntiä varten, mikä on merkittävä askel kohti Euroopan yhdentymistä; kannustaa lisäämään yhteistyötä tuomioistuimen ja entisen Jugoslavian muiden tasavaltojen kanssa oikeuden saamiseksi uhreille ja heidän perheilleen;

37. kehottaa viranomaisia toteuttamaan pikaisesti vaalilainsäädännön muutokset Etyjin / demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston toukokuussa 2012 antaman, parlamentti- ja paikallisvaaleja sekä aikaistettuja presidentinvaaleja koskevan lopullisen raportin suositusten mukaisesti, erityisesti mitä tulee vaalituloksista johtuvien erimielisyyksien ratkaisemiseen, vaaliluetteloon merkitsemisen avoimuuteen ja poliittiseen rahoitukseen, sekä vahvistamaan ja yhdenmukaistamaan Serbian vaalilainsäädäntöä, koska kansanvälisten normien mukaan vaalilainsäädännön muutokset olisi tehtävä hyvissä ajoin ennen vaaleja;

38. ilmaisee vankkumattoman tukensa Länsi-Balkanin maiden viisumivapaudelle tärkeänä tekijänä koko alueen yhdentymisprosessissa mutta on samalla hyvin huolissaan perusteettomien turvapaikanhakijoiden kasvavasta määrästä; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita olemaan käyttämättä syyskuussa 2013 hyväksyttyä viisumivapauden keskeyttämismekanismia väärin, vaan pikemminkin puuttumaan tähän ongelmaan mukauttamalla niitä koskevia lainsäädäntökehyksiä ja nimeämään Serbian turvalliseksi alkuperämaaksi keskeisenä keinona pyrittäessä hillitsemään perusteettomien turvapaikanhakijoiden määrää; kehottaa samanaikaisesti toteuttamaan toimenpiteitä kansallisella tasolla ja varsinkin sosioekonomisia toimenpiteitä heikossa asemassa olevia väestönryhmiä varten sekä aktiivisia toimenpiteitä laitonta kauppaa harjoittavien järjestäytyneen rikollisuuden verkostojen saamiseksi kuriin;

39. kehottaa Serbian viranomaisia vahvistamaan veronkantoa ja harjoittamaan vastuullista veropolitiikkaa; korostaa, että laajoilla rakenneuudistuksilla olisi tuettava julkisen talouden vakauttamista, ja kannustaa siksi hallitusta toteuttamaan myöhässä olevat taloudelliset rakennemuutokset, kuten maankäytön suunnittelua ja rakentamista koskeva laki, jotta parannettaisiin investointi- ja liiketoimintaympäristöä, tuettaisiin enemmän pk-yritysten lisääntymistä sekä torjuttaisiin korkeaa työllisyyttä ja köyhyysastetta etenkin pääosin kansallisten vähemmistöjen asuttamilla alueilla, ja rohkaisee hallitusta toteuttamaan eläkeuudistuksen kestävän eläkejärjestelmän käyttöönottamiseksi; vaatii, että liiketoiminnan hallinnolliset esteet on poistettava pikaisesti, ja korostaa, että on tärkeää järjestää julkiset yhtiöt pikaisesti uudelleen tappioiden

pienentämiseksi ja valtion roolin vähentämiseksi talouselämässä; kehottaa tätä varten Serbian viranomaisia edistämään täysin toimivaa markkinataloutta, luomaan vankan veropohjan ja laatimaan köyhyysstrategian, sillä ne ovat keskeisiä osatekijöitä Serbian EU-jäsenyyden toteutumisessa; kehottaa Serbian viranomaisia kuulemaan kansalaisyhteiskunnan ja liike-elämän edustajia ja ottamaan heidät mukaan uuden lainsäädännön laatimista käsitteleviin työryhmiin; kehottaa Serbian viranomaisia palauttamaan yritysten luottamuksen sääntely- ja lainsäädäntöuudistuksilla; panee merkille, että taloudellisten rakenneuudistusten onnistunut käyttöönotto ja täytäntöönpano auttavat hillitsemään voimakasta maastamuuttoa;

40. pitää omaisuuden palauttamista käsittelevän viraston tähänastista työtä myönteisenä; kannustaa omaisuuden palauttamiseen aina kun se katsotaan mahdolliseksi; on tyytyväinen talousministeriön päätökseen laatia kattava luettelo julkisyhteisön ja valtion omaisuudesta ja lopettaa siten omaisuuden laiton hankkiminen yksityisten etujen vuoksi; korostaa, että julkisyhteisön ja valtion omaisuuden kattavalla luettelolla on oleellinen merkitys järjestelmällisen korruption menestyksekkäässä torjunnassa, koska julkisyhteisön ja valtion tosiasiallisen ja virallisesti rekisteröidyn omaisuuden välillä on suuri ero;

41. kehottaa viranomaisia tekemään kaiken voitavansa minimoidakseen talouspolitiikan haitallisia vaikutuksia, kuten köyhyyttä, työttömyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä, mutta myös käsittelemään ja torjumaan niiden taustalla olevia syitä sekä edistämään kehitystä;

42. pitää valitettavana uusiutuvaa energiaa koskevan kehyksen käytännön täytäntöönpanon puutteellista edistymistä ja jatkuvia viivästyksiä; panee merkille, että Serbia on jäänyt jälkeen muista jäsenyyttä hakeneista maista uusiutuvien energialähteiden käytössä, ja toteaa olevansa huolissaan siitä, että Serbia ei onnistu saavuttamaan vuoden 2020 uusiutuvaa energiaa koskevia tavoitteitaan; korostaa tarvetta avoimuuteen hallituksen kuulemismenettelyissä ja pitää valitettavana, että Serbian viranomaiset eivät ole ottaneet huomioon kansainvälisten rahoituslaitosten näkemyksiä sähkönhankintasopimusta hyväksyessään;

43. pitää valitettavana, että ympäristön ja ilmastonmuutoksen aloilla on edistetty liian vähän, ja kehottaa Serbian viranomaisia hyväksymään kattavan ilmastostrategian EU:n tavoitteiden mukaisesti mahdollisimman pian;

44. painottaa, että Serbian ja alueen muiden maiden on tulevina vuosina pantava täytäntöön EU:n ympäristönormit ja hyväksyttävä tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, niin kuin ne ovat jo hyväksyneet tavoitteita, jotka koskevat uusiutuvia energialähteitä vuoteen 2020 mennessä; panee merkille, että energiayhteisön vuonna 2012 hyväksymässä energiastrategiassa Serbia esittää suunnitelmia lisätä sähkön tuotantoa hiilestä suurissa polttolaitoksissa, ja korostaa, että tämä on ristiriidassa suunnitellun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen kanssa; kehottaa tässä yhteydessä Serbian viranomaisia noudattamaan EU:n tavoitteiden mukaista energiapolitiikkaa ja erityisesti hyödyntämään Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) hiljattain tekemää päätöstä rahoittaa 75 miljoonan euron hanke, jonka tarkoituksena on tarjota luottojärjestelyjä paikallisille pankeille Länsi-Balkanin maissa luoton myöntämiseksi yksityisille ja kunnallisille luotonottajille energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevia investointeja varten;

45. kehottaa Serbian viranomaisia parantamaan kuluttajansuojapolitiikkaa erityisesti yleistä elintarviketurvallisuutta koskevien periaatteiden ja kansallisen viitelaboratorion perustamisen osalta; pitää valitettavana, että muuntogeenisiä organismeja koskevaa lakia ei ole vielä saatettu yhdenmukaiseksi EU:n lainsäädännön kanssa;

46. tukee Belgradin kaupunginhallinnon kampanjaa, jonka tavoitteena on Belgradin hyväksyminen vuoden 2020 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi, ja kannustaa siihen liittyviä hankkeita, joiden tavoitteena on tuoda Belgrad ja Serbia kulttuurisesti lähemmäksi EU:ta erityisesti etnisten ryhmien rinnakkaiselon, monikulttuurisen ymmärryksen ja uskontojen välisen vuoropuhelun osalta;

47. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä Serbian hallitukselle ja parlamentille.